
C.Y.S.A.G. - CYNGOR YMGYNGHOROL SEFYDLOG AR ADDYSG GREFYDDOL 23/10/13

Yn Bresennol:

Y Cynghorydd Selwyn Griffiths – Cadeirydd
Y Cynghorydd Gareth Thomas – Is-gadeirydd

Aelodau Cyngor Gwynedd : Y Cynghorydd Tom Ellis

Cristnogion a chrefyddau eraill: Parchedig Deian Evans (Eglwys Bresbyteraid Cymru), Mrs Ruth Davies (Undeb Bedyddwyr Cymru), Mr Cynrig Hughes (Yr Annibynwyr)

Athrawon: Mr Noel Dyer, (UCAC), a Mrs Miriam Amlyn (NAS/UWT)

Swyddogion: Mr Ken Robinson (Swyddog Addysg Cynorthwyol a Chlerc CYSAG), Miss Bethan James (Arweinydd Sustem GwE) a Glynda O'Brien (Swyddog Cefnogi Aelodau a Chraffu).

Ymddiheuriadau: Y Cyng. Huw Edwards, Jean Forsyth, Louise Hughes, Llywarch Bowen Jones, Mr Wyn Myles Meredith (Yr Eglwys Fethodistaidd), Mrs Eirian Bradley Roberts (Yr Eglwys Gatholig), Mrs Alwyn Watkin (ASCL)

1. GWEDDI

Agorwyd y cyfarfod gyda gweddi gan y Parchedig Deian Evans.

2. DYMUNIADAU GORAU

Estynnodd y Cadeirydd ddymuniadau gorau i'r Parchedig Deian Evans a fydd yn ymddeol o'r weinidogaeth yn ardal Penygroes yn fuan. Diolchwyd iddo am ei ymroddiad a'i gyfraniad gwerthfawr i gyfarfodydd CYSAG dros y blynyddoedd y bu'n gwasanaethu fel Aelod.

3. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Datganodd y Cynghorydd Gareth Thomas fuddiant personol yn Eitem 9 (i) a (v) Hunan Arfarniadau oherwydd ei fod yn llywodraethwr yn Ysgolion Ardudwy, Harlech a Chefn Coch, Penrhyndeudraeth. Roedd o'r farn nad oedd yn fuddiant oedd yn rhagfarnu ac ni adawodd y Siambr yn ystod y drafodaeth ar yr eitem hon.

4. COFNODION

Llofnododd y Cadeirydd gofnodion o'r pwyllgor hwn a gynhaliwyd ar 13 Chwefror 2013 fel rhai cywir.

5. CYFLWYNIAD

(a) Estynnodd y Cadeirydd groeso i Mrs Ann Williams a Mrs Helen Evans o Ysgol Llanelltyd, ger Dolgellau, i'r cyfarfod i bwrpas rhoi cyflwyniad i Aelodau CYSAG am Addysg Grefyddol yn y Cyfnod Sylfaen ac i rannu enghreifftiau o'r gwersi a ddarparwyd ganddynt i'r disgyblion.

(b) Gosododd Miss Bethan James, Arweinydd Sustem GwE, y cyd-destun drwy gyfeirio at y Fframwaith Enghreifftiol cenedlaethol ar gyfer cyflwyno Addysg Grefyddol i ddysgwyr 3 - 19 oed yng Nghymru a fabwysiadwyd gan CYSAG Gwynedd fel Maes Llafur Cytûn. Nododd mai trwy weithgareddau ymarferol, integredig sy'n cynnal diddordeb y plant, gallant ddysgu mwy am eu hunain, pobl eraill a'r byd o'u hamgylch a datblygu dealltwriaeth o'u treftadaeth ddiwylliannol a chrefyddol gyfoethog yng Nghymru.

Atgoffwyd yr Aelodau bod gofynion y maes llafur yn eang ac nad oes pynciau yn y Cyfnod Sylfaen ond bod athrawon yn llywio'r addysg dan benawdau penodol:

- Gwybodaeth a dealltwriaeth o'r Byd
- Datblygiad Personol a Chymdeithasol, Lles ac Amrywiaeth Diwylliannol
- Pobl Credoau a Chwestiynau

Nodwyd bod 39 o sgiliau yn berthnasol i'r maes Pobl Credoau a Chwestiynau. Mae'n ofynnol i CYSAG gynghori ysgolion nid yn unig ar ddarpariaeth Addysg Grefyddol ond hefyd ynglŷn â pha fath o adnoddau addas sydd ar gael. Darparir hefyd engreifftiau o weithgareddau sydd yn addas ar gyfer y Cyfnod Sylfaen megis teganau, defnydd o ddoliau persona, a.y.b. Wrth feddwl am Addysg Grefyddol fel man cychwyn bydd hyn yn arwain wedyn at gyfleoedd i ddatblygu sgiliau eraill gyda rhai athrawon yn ceisio rhagfynegi'r cyfleoedd i ddatblygu sgiliau a rhai eraill yn cadw cofnod ar ôl iddynt dreulio amser ar thema benodol. Bydd athrawon yn cynllunio'n benodol drwy ddarpariaeth barhaus, cyfoethogi'r ddarpariaeth a chreu tasgau ffocws ar gyfer y dysgwyr.

(c) Gwelwyd gan Mrs Ann Williams a Mrs Helen Evans beth oedd yn digwydd ar lawr y dosbarth a chafwyd amlinelliad o lyfr stori "Salamuta and Kandoni go missing" fel man cychwyn a oedd wedi ei osod yn Ghana ac a oedd yn cynnig cyfle i'r disgyblion ddysgu mwy am eu hunain, pobl eraill a'r byd o'u hamgylch. Yn deillio o'r stori, roedd cyfleoedd i'r disgyblion ddatblygu sgiliau megis:

- chwarae rôl
- mynegi teimladau
- pwysu cynhwysion
- coginio
- gwneud modelau o Fosg a dysgu am arferion gweddio'r Fwslim.
- ymweld ag addoldai lleol er mwyn deall y gwahanol nodweddion
- edrych ar ddyddiadau pwysig
- ysgrifennu llythyrau
- defnyddio storïau a gwaith rôl i ddatblygu dealltwriaeth o safbwyntiau eraill
- cyfle i wneud pêl droed o fagiau plastig
- dysgu am Fasnach Deg

(ch) I gloi, cyfeiriodd Miss Bethan James at waith ymchwil a gwblhawyd gan Ms Marnel Edwards, Ysgol Cefn Coch, Penrhyndeudraeth ac fe welwyd sut y bu iddi ddatblygu a

chynllunio gweithgareddau, paratoi adnoddau i ennyn chwilfrydedd y disgyblion gan ymestyn datblygiad o lythrennedd a rhifedd. Yn deillio o'r ymchwil gwelwyd bod bron pob un o'r grŵp targed yn dangos nodweddion cyrhaeddiad deiliant 6 ac yn cyflawni deilliannau disgwylidig y Fframwaith Llythrennedd Cenedlaethol ar gyfer Blwyddyn 2.

(d) Yn ogystal, cyfeiriwyd at bwyllgor gan Lywodraeth Cymru y bu Mrs Ann Williams yn rhan ohono i lunio canllawiau o dan y teitl Pobl, Credoau a Chwestiynu ar gyfer datblygu syniadau ynglyn a chynllunio dysgu ac addysgu ym maes Addysg Grefyddol i ddysgwyr rhwng 3 a 7 oed. Nodwyd bod y canllawiau yn cynnwys astudiaethau achos sy'n dangos arfer da yn yr Ystafell ddosbarth, gridiau cynllunio ac awgrymiadau o ran asesu. Nodwyd ymhellach y byddai'r canllawiau yn hynod ddefnyddiol i ysgolion.

(dd) Diolchwyd a llongyfarchwyd yr ysgolion am eu gwaith a nodwyd balchder o weld bod y ffydd Gristnogol yn cael gwerth yn y gwersi ymysg ffydd eraill. Nodwyd yn nhrefn arolygu bresennol bod ESTYN yn chwilio am enghreifftiau o arferion da ac fe fydd llawer o bwysau ar ysgolion i rannu profiadau.

Penderfynwyd: (a) Gofyn i'r Swyddog Addysg Cynorthwyol a Chlerc CYSAG anfon llythyr o ddiolch i Ysgolion Llanelltyd a Chefn Coch am y gwaith.

(b) Gofyn i Miss Bethan James, Arweinydd Sustem GwE, anfon copi electroneg o'r ddogfen Pobl, Credoau a Chwestiynu ar gyfer dysgwyr 3 i 7 oed i bob ysgol gynradd yn y Sir.

5. ADRODDIAD BLYNYDDOL DRAFFT CYSAG GWYNEDD 2012-13

Cyflwynwyd Adroddiad Blynyddol Drafft CYSAG Gwynedd am y flwyddyn academaidd 2012-13, er cymeradwyaeth yr aelodau, cyn cyhoeddi'r adroddiad terfynol.

(A) Eglurodd Miss Bethan James mai pwrpas yr Adroddiad Blynyddol ydoedd crynhoi'r gwaith a gyflawnwyd gan CYSAG dros y flwyddyn flaenorol ond bod natur yr adroddiad wedi newid y tro hwn i'r rhai blaenorol. Esboniodd bod Llywodraeth Cymru bob rhyw dair blynedd yn casglu adroddiadau blynyddol CYSAGau Cymru ac yn cyhoeddi adolygiad ohonynt. Roedd adolygiad drafft wedi ei baratoi gan y Llywodraeth sy'n cynnwys argymhellion sydd wedi ei hymgorffori gan Miss Bethan James yn yr adroddiad blynyddol drafft ac a ragwelir fydd yn batrwm ar gyfer y dyfodol.

Noda Adolygiad y Llywodraeth yr angen i CYSAGau barhau:

- i gynghori a chefnogi ysgolion
- i fonitro ac arfarnu llwyddiant y CYSAG
- i fonitro a chynghori ar addoli ar y cyd
- gyda'r arferiad bod Aelodau CYSAG yn ymweld ag ysgolion i gael blas o'r hyn sy'n digwydd mewn gwasanaethau addoli ar y cyd

Braf ydoedd nodi bod CYSAG Gwynedd wedi mabwysiadu trefn o dderbyn ac ystyried hunan arfarniadau ysgolion a diolchwyd i'r Swyddog Addysg Cynorthwyol am hyrwyddo hyn.

Gwelir o fewn yr Adolygiad gyfeiriad at y bwlch ym mherfformiad bechgyn a merched ac y dylai CYSAG ymdrin â hyn.

Yn y gorffennol roedd Miss Bethan James yn ei rôl fel Ymgynghorydd Dyniaethau gyda Chwmni CYNNAL yn trosglwyddo negeseuon CYSAG i'r ysgolion ond erbyn hyn roedd y

rôl ymgynghorol wedi ei golli yn sgil disodli Cwmni CYNNAL a chreu corff newydd GwE (Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion) ac o ganlyniad felly byddai'n rhaid i CYSAG fod yn glir o'r negeseuon i'w cyflwyno i ysgolion.

Tywyswyd yr Aelodau drwy'r adroddiad drafft gan gyfeirio at y prif negeseuon o fewn yr adroddiad:

- bod tudalennau o 4 – 11 yn ymwneud a pha mor dda yw safonau addysg grefyddol yng Ngwynedd ac fe wneir hyn drwy gyflwyno i CYSAG ganlyniadau yn ogystal â hunan arfarniadau ysgolion o fewn y tymor cyn yr Arolwg gan ESTYN, yn ystod tymor yr Arolwg neu ar ôl yr Arolwg

Yn deillio o'r uchod, cafwyd trafodaeth eang ynglyn a ddylid enwi'r ysgolion yn yr Adroddiad Blynyddol sydd yn cyflwyno hunan arfarniadau a'r rhai sydd ddim yn eu cyflwyno. Roedd gwahaniaeth barn ymysg yr Aelodau ynglyn ag enwi ysgolion am wahanol resymau megis bod cyfrifoldeb ar CYSAG i fonitro hunan arfarniadau a chefnogi'r swyddogion addysg ac os na wneir hyn teimlwyd nad oedd CYSAG yn ymgymryd â'i gyfrifoldeb ac mewn sefyllfa o wendid. Teimlwyd y dylai'r hunan arfarniad cael ei gwblhau yn naturiol fel rhan o'r drefniadau hunan arfarnu'r Ysgolion. Ar y llaw arall, teimlwyd na ddylid eu henwi ac y byddai'n fwy teg i nodi nifer yr ysgolion sydd heb eu cyflwyno oherwydd efallai bod gan ysgolion resymau dilys dros fethu â chyflwyno eu hunan arfarniadau ac oni ddylid ystyried y mater drwy'r Fforymau Pennaethiaid.

Mewn ymateb i'r sylw uchod, eglurodd y Swyddog Cynorthwyol a Chlerc CYSAG ar y cyfan bod ysgolion yn dda iawn am anfon yr hunan arfarniadau ac mai oddeutu 3 neu 4 ysgol y flwyddyn sydd yn methu eu cyflwyno ar amser. Ceir ambell amgylchiad arbennig lle nad yw yn ddoeth i barhau i fynd ar eu hôl lle mae Pennaeth mewn gofal o ysgol.

Ychwanegodd Miss Bethan James bod rhai Siroedd yn ystyried derbyn yr hunan arfarniadau yn flynyddol gydag Ynys Môn wedi penderfynu gwneud cais amdanynt bob tair blynedd.

Yn deillio o'r drafodaeth uchod cynigwyd, eiliwyd a phleidleisiwyd i enwi'r ysgolion sydd yn eu cyflwyno â'r rhai sydd ddim.

Argymhellwyd: Nodi yn Adroddiad Blynyddol CYSAG enwau'r ysgolion sydd yn cyflwyno hunan arfarniadau yn ogystal â'r ysgolion hynny sydd ddim.

(B) Cyfeiriwyd yn yr adroddiad bod oddeutu hanner yr hunan arfarniadau yn ymateb i ofynion CYSAG ond tynnwyd sylw y nodwyd bod llawer o'r sylwadau yn gyffredinol iawn wrth gyfeirio at safonau pwnc a'r ddarpariaeth ar gyfer Addysg Grefyddol ac mai prin oedd y cyfeiriadau at ofynion y Maes Llafur Cytun.

Anfonwyd ffurflen hunan arfarnu enghreifftiol i ysgolion yn ystod y flwyddyn ac fe welir gwelliant yn y sylwadau hyd yma.

Tynnwyd sylw bod yr Adroddiad Blynyddol yn enwi'r ysgolion sydd gydag arferion da ac yn bositif am y pwnc oherwydd teimlwyd bod hyn yn rhoi cyfeiriad i ysgolion fedru ymweld â'i gilydd i rannu profiadau ac arferion da.

Gwnaed sylw gan Aelod ynglyn â chyflawniad Adrannau Addysg Grefyddol i ddarparu portffolio o waith disgyblion i sylw safonwyr allanol CBAC, gan nodi mai portffolio personol athrawes / athro ydynt a phe byddai'r athrawes / athro yn symud o ysgol, nid yw'r portffolio yn ddangosydd ei fod yn gyfredol.

Rhoddydwyd cyfle i'r Aelodau wyntyllu'r argymhellion ynglyn â'r ddarpariaeth ac fe gymeradwyd yr argymhellion fel amlinellwyd yn yr adroddiad drafft.

(C) Ymhelaethodd Miss Bethan James ynglyn â chynnwys yr argymhellion yn yr adroddiad blynyddol ynglyn â chanlyniadau ac fe dynnwyd sylw at gefnogaeth y Tîm Ymgynghorol er mwyn ymateb i'r hyn a godwyd yn ystod y flwyddyn megis cefnogi ysgolion, paratoi a darparu cyrsiau hyfforddi, arsylwi gwersi athrawon newydd gymhwysu yn y sector uwchradd, a.y.b.

Rhestrwyd y dogfennau sydd wedi cael eu cyhoeddi a thynnwyd sylw penodol at adroddiad thematig ESTYN ac y dylid codi ymwybyddiaeth athrawon Addysg Grefyddol y sector uwchradd o'r adroddiad hon.

Nodwyd bod canllawiau Addoli ar y cyd wedi eu dosbarthu i'r ysgolion ac awgrymwyd y gall CYSAG ystyried cynnal eu cyfarfodydd mewn ysgolion uwchradd i'r dyfodol ar gyfer mynychu gwasanaethau addoli ar y cyd. Deallir bod awdurdodau llawer llai yn ddaearyddol na Gwynedd yn gwneud hyn. Efallai y byddai modd cynnal diwrnod hyfforddiant i lywodraethwyr ar addoli ar y cyd.

Mewn ymateb i ymholiad gan Aelod ynglyn â hyrwyddo disgyblion sydd yn derbyn canlyniadau da mewn Addysg Grefyddol ar gyfer swyddi yn y weinidogaeth, nodwyd bod posteri gan Gyrfa Cymru yn cynnig pob math o swyddi boed hyn i ddilyn gyrfa yn y weinidogaeth neu weinyddol megis ym maes iechyd a gofal cymdeithasol. Mynegwyd bod y pwnc yn bwysig ynddo'i hun er mwyn astudio pynciau eraill ac yn datblygu sgiliau trosglwyddadwy drwy gloriannu gwahanol ddadleuon llosg.

Ychwanegodd Miss Bethan James bod Prifysgol Feddygol yng Nghaerdydd yn rhoi bri mawr ar ddisgyblion sydd wedi astudio Addysg Grefyddol oherwydd eu bod wedi astudio cwestiynau llosg.

Yn olaf, gwiriwyd yr Atodiadau ynghlwm i'r Adroddiad Blynyddol er cywirdeb.

Penderfynwyd: Derbyn yr adroddiad blynyddol drafft a chymeradwyo'r argymhelliad yn (A) uchod a'r holl argymhellion a gynhwysir yn yr adroddiad blynyddol drafft.

6. SAFONAU ADDYSG GREFYDDOL

(A) Cyflwynodd Miss Bethan James, Arweinydd Sustem GwE, wybodaeth am ganlyniadau Cyfnod Allweddol 3 gan nodi mai dim ond 5 sydd wedi cyflwyno canlyniadau eleni ac felly nid oedd mewn sefyllfa i wneud dadansoddiad o'r safonau. Roedd CYNNAL wedi bod yn casglu'r data ers 1996 ar gyfnod lle'r oedd y Llywodraeth yn casglu data ar gyfer pob pwnc heblaw Addysg Grefyddol. Deallir bod athrawon wedi cwblhau'r asesiadau ond tybir mai gwendid gweinyddol yw'r broblem o fwydo'r data i CYNNAL.

Awgrymwyd y dylid anfon llythyr i Benaethiaid Adran sydd heb gyflwyno data i wneud cais amdanynt unwaith eto.

Mewn ymateb, esboniodd Aelod bod pwyslais ysgolion ar ddefnyddio data Fischer Family Trust, Ffynnon. a.y.b. a hyd yn oed data i gymharu hefo pynciau hanes a daearyddiaeth oherwydd nad oes gan CYNNAL ddim byd i'w gynnig o ran cymhariaeth. Byddai'n ddefnyddiol i Adrannau ysgolion dderbyn gwybodaeth am berfformiad Gwynedd o ran cymharu. Ychwanegwyd nad oedd rheswm na all Adrannau gymharu gydag ysgolion Gwynedd, Môn a dwy ysgol yng Nghonwy.

Penderfynwyd: Gofyn i Swyddog Addysg Cynorthwyol a Chlerc CYSAG anfon llythyr i Benaethiaid Adran yr ysgolion hynny sydd heb gyflwyno canlyniadau eleni i'w cyflwyno mor fuan ag sy'n bosibl.

(B) O safbwynt canlyniadau TGAU, eglurodd Miss Bethan James yn y gorffennol bod modd gweld canlyniadau pob ysgol a'u sgôr mewn pynciau eraill ond nad oedd y wybodaeth ar gael iddi hi rhagor.

Nodwyd bod data canlyniadau TGAU Gwynedd yn dda iawn ac fe nodwyd faint o ymgeiswyr sydd yn derbyn graddau A* / A, bod nifer o ddisgyblion yn amrywio mewn dosbarthiadau, mwy o ferched na bechgyn yn dewis Astudiaethau Crefyddol fel opsiwn TGAU a'r sgôr cyfartalog ar gyfer y merched yn 47 o'i gymharu â 45 i fechgyn. Tra'n derbyn nad oedd cymaint o fwllch ym mhatrwm Gwynedd ac yn dangos ychydig o welliant roedd y bwllch yn uchel o safbwynt y graddau uwch. Drwy edrych a dadansoddi'r data gwelwyd bod canran uchel yn sefyll arholiad Astudiaeth Crefyddol yn Ysgol Friars drwy ddefnyddio cymhwyster TGAU i achredu'r Addysg Grefyddol statudol ac felly nad oedd y bwllch rhwng y graddau mor eang ag ysgolion eraill. Awgrymwyd y byddai'n fuddiol i wahodd Adran Ysgol Friars i roi cyflwyniad i CYSAG i gael blas o'r hyn a wneir yn yr ysgol honno.

Mewn ymateb i'r uchod, amlygwyd y pwyntiau canlynol:

- bod cefnogaeth polisi ysgol yn galluogi rhai ysgolion i wneud hyn ond nad oedd yn bosibl ei amserlennu ymhob ysgol.
- Bod dewis o bynciau yn amrywio o ysgol i ysgol
- Bod bwllch rhwng merched a bechgyn yn broblem genedlaethol ond yn fwy o broblem mewn Addysg Grefyddol
- Byddai'n ddiddorol i wybod pa gyrsiau a gynigir gan ysgolion
- Bod trefniadau mewnol CBAC wedi cysoni safon y ddau bapur arholiad ond efallai bod rhai pynciau yn apelio'n fwy i'r merched na'r bechgyn a bod hyn yn cyfrannu at wahaniaeth yn y bwllch sydd rhyngddynt

Penderfynwyd: Derbyn a nodi cynnwys yr adroddiad a chymeradwyo'r argymhellion canlynol:

- (a) Sicrhau bod athrawon addysg grefyddol yn cael mynediad i arweiniad pynciol bwrdd arholi CBAC;**
- (b) Gwahodd Adran Addysg Grefyddol Ysgol Friars i rannu arferion da mewn cyfarfod o CYSAG Gwynedd**
- (c) Hwyluso cymunedau dysgu proffesiynol i athrawon addysg grefyddol er mwyn ymateb i Adroddiad Arolwg ESTYN (2013) ac i ymchwilio i gwestiynau allweddol megis:**

- **pam mae disgyblion yn dewis y pwnc? Pam nad ydynt yn dewis y pwnc?**
- **Pam mae mwy o ferched na bechgyn yn dewis astudio'r pwnc?**
- **Beth gall adrannau ddysgu oddi wrth adrannau eraill ynglyn â'r ffordd orau o gefnogi bechgyn wrth iddynt baratoi ar arholiadau allanol? Pa strategaethau eraill ddylid eu hystyried er mwyn cau'r bwllch rhwng y merched a'r bechgyn?**
- **Sut gall adrannau herio'r disgyblion i gyflawni gwaith o'r safon uchaf?**

7. HUNAN ARFARNIADAU YSGOLION

Tywysodd y Swyddog Addysg Cynorthwyol a Chlerc CYSAG yr Aelodau drwy'r hunan arfarniadau isod gan nodi bod pob un o'r ysgolion o fewn y cylch arolygu sef 6 ysgol wedi ymateb i'r cais i gyflwyno hunan arfarniadau yn dilyn arolygiadau diweddar.

(i) **Ysgol Ardudwy, Harlech**

Nodwyd bod y deilliannau a'r ddarpariaeth mewn Addysg Grefyddol yn dda yn yr ysgol uchod gyda strategaethau dysgu ac addysgu amrywiol a heriol ar waith a'r arsylladau gwersi wedi bod o leiaf Da+ o ran y dysgu a'r addysgu drwy gydol y flwyddyn. Noda'r hunan arfarniad digonol o safbwynt darpariaeth addoli ar y cyd gyda thri mater i gael sylw penodol mewn perthynas â'r ansawdd.

(ii) **Ysgol Dyffryn Ogwen**

Noda'r hunan arfarniad yr ysgol uchod dystiolaeth fanwl iawn bod deilliannau mewn Addysg Grefyddol yn rhagorol ac yng nghyd-destun y ddarpariaeth bod tystiolaeth o arsylwi gwersi gan yr Uwch Dim Rheoli yn nodi bod safon yr addysgu yn y pwnc yn rhagorol ynghyd â thystiolaeth yn y llyfrau gwaith sy'n dangos defnydd cysgon o strategaethau asesu ar gyfer dysgu a datblygu meddwl yn gwneud y disgyblion yn ddysgwyr hyderus ac annibynnol. Nodwyd bod y ddarpariaeth addoli ar y cyd yn dda ac yn cydymffurfio â'r gofynion statudol.

(iii) **Ysgol O M Edwards, Llanuwchllyn**

Noda'r hunan arfarniad bod arsylwadau gwersi yn dangos bod gan y disgyblion ddealltwriaeth ragorol yn y maes Addysg Grefyddol ac yn cyd-weithio'n glos hefo'r gymuned. Gosodir safon ragorol ar gyfer Cwestiwn Allweddol 1 sef pa mor dda yw'r deilliannau mewn Addysg Grefyddol er nad oedd hyn wedi ei nodi ar yr hunan arfarniad ond mynegodd y Swyddog Addysg Cynorthwyol a Chlerc CYSAG ei fod wedi trafod gyda Phennaeth yr ysgol i gadarnhau hyn. Tynnwyd sylw hefyd i anwybyddu'r marciau cwestiwn a nodir am Gwestiwn Allweddol 2 sef y ddarpariaeth gan gadarnhau mai da yw'r safon. O safbwynt Addoli ar y cyd nodir bod y ddarpariaeth yn rhagorol.

(iv) **Ysgol Dolbadarn, Llanberis**

Nodwyd bod y deilliannau a'r ddarpariaeth mewn Addysg Grefyddol yn dda yn yr ysgol uchod a thynnwyd sylw bod y disgyblion yn y Cyfnod Sylfaen a Chyfnod Allweddol 2 yn cael profiadau ardderchog drwy gyfuniad da o waith ar ac oddi ar y safle drwy ymweliadau amrywiol sy'n ehangu eu dealltwriaeth. Noda'r hunan arfarniad bod safon yr Addoli ar y cyd yn dda gyda naws ysbrydol i'r gwasanaethau a'r plant yn cyfrannu'n effeithiol trwy drefnu cyfraniadau ymlaen llaw a thrwy rannu teimladau ar y pryd.

(v) **Ysgol Cefn Coch, Penrhyndeudraeth**

Nodwyd bod yr ysgol uchod wedi paratoi sylwadau manwl gan nodi safon dda ar gyfer cwestiwn allweddol 1 sef pa mor dda yw'r deilliannau mewn Addysg Grefyddol. Yn yr un modd nodwyd bod y safon yn dda o safbwynt darpariaeth mewn Addysg Grefyddol gan nodi bod cydlynedd y dyniaethau wedi mynychu hyfforddiant HADA ac wedi cael budd mawr o'r hyfforddiant. Yn yr un modd nodwyd safon dda yn y ddarpariaeth Addoli ar y cyd gyda'r ysgol yn darparu gweithred ddyddiol ar gyfer yr holl ddysgwyr yn unol â'r gofyniad statudol.

(vi) Ysgol Baladeulyn, Dyffryn Nantlle

Noda hunan arfarniad yr ysgol uchod bod y safon yn dda ar gyfer cwestiwn allweddol 1 ac o safbwynt cwestiwn allweddol 2, gan nodi bod angen datblygu cysylltiadau rhyngwladol er mwyn cyfoethogi profiadau'r plant ymhellach. Yn yr un modd nodwyd safon dda yn y ddarpariaeth Addoli ar y cyd.

Rhodddwyd cyfle i Aelodau wneud sylwadau ar gynnwys yr hunan arfarniadau ac fe nodwyd y gwelir cynnydd a gwelliant yn ansawdd yr hunan arfarniadau.

Nododd Miss Bethan James bod yr awdurdod wedi trefnu gweithdai ar 28/29 Tachwedd i bwrpas trafod hunan arfarniadau ysgol gyfan ac fe fydd yn cymryd mantais o'r gweithdai i gyfeirio at gwblhau hunan arfarniad Addysg Grefyddol.

Gwnaed sylw gan Aelod y byddai arweiniad i gydlynwyr Addysg Grefyddol yn fuddiol iawn.

PENDERFYNWYD: Derbyn a nodi cynnwys yr arolygiadau a'r hunan arfarniadau a gofyn, yn unol â'r drefn, i'r Swyddog Addysg Cynorthwyol, anfon llythyr at yr ysgolion uchod yn eu llongyfarch am eu llwyddiant a nodi gwerthfawrogiad CYSAG o'r ymdrechion a wneir gan yr ysgolion i gyrraedd y graddau.

8. ADRODDIAD AROLWG THEMATIG ESTYN

Cyflwynwyd, er gwybodaeth, gopi o gyflwyniad gan ESTYN ar Addysg Grefyddol mewn ysgolion uwchradd a oedd yn nodi prif ganfyddiadau ESTYN yn deillio o ymweliadau ag 20 ysgol uwchradd, cyfweiliadau ac arsylwadau gwersi yng Nghyfnod Allweddol 3 a 4.

Penderfynwyd: Derbyn a nodi'r uchod er gwybodaeth.

9. ARWEINYDDIAETH A CHEFNOGAETH CYSAG

Penderfynwyd: Oherwydd prinder amser i ohirio ystyried yr uchod.

10. CYMDEITHAS CYSAGau CYMRU

Cyflwynwyd cofnodion cyfarfod diwethaf o'r Gymdeithas a gynhaliwyd ar 19 Mehefin 2013 yng Nghaernarfon.

Penderfynwyd: Derbyn a nodi cynnwys y cofnodion.

Dechreuodd y cyfarfod am 2:00 pm a daeth i ben am 4.30 pm

CADEIRYDD